



REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO  
**GJYKATA KUSHTETUESE**  
**USTAVNI SUD**  
**CONSTITUTIONAL COURT**

---

Priština, dana 28. oktobar 2022. godine  
Ref.br.:RK 2064/22

## **REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI**

u

slučaju br. KI03/22

Podnosilac

“EPS TRGOVINA”

**Ocena ustavnosti dužine trajanja postupka u predmetu [A. br. 695/2021] u  
Osnovnom sudu u Prištini-Odeljenje za upravne sporove**

### **USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO**

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica  
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika  
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija  
Safet Hoxha, sudija  
Radomir Laban, sudija  
Remzie Istrefi-Peci, sudija i  
Nexhmi Rexhepi, sudija

#### **Podnosilac zahteva**

1. Zahtev je podnela kompanija “EPS TRGOVINA” d.o.o. sa sedištem u Severnoj Mitrovici, koju zastupa njen direktor Milan Vujaković (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

## **Osporena odluka**

2. Podnosilac zahteva ne osporava nijedan konkretan akt javnih organa, već osporava dužinu trajanja postupka u vezi sa suđenjem u predmetu [A. br. 695/2021] koji se vodi pred Osnovnim sudom u Prištini, Odeljenje za upravne sporove (u daljem tekstu: Osnovni sud).

## **Predmetna stvar**

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti dužine trajanja postupka u vezi sa suđenjem u predmetu [A. br. 695/2021] pred Osnovnim sudom. Što se tiče poslednje pomenutog, podnosilac zahteva navodi povredu člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata] i člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 6 (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

## **Pravni osnov**

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4. člana 24. [Jednakost pred zakonom] i stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

## **Postupak pred Ustavnim sudom**

5. Dana 5. januara 2022. godine, g. Milan Vujaković je putem pošte dostavio svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 17. januara 2022. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR.KSH 03/22] imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi.
7. Dana 7. marta 2022. godine, Sud je od g. Vujakovića tražio da zahtev koji je podneo Sudu precizira i dopuni sledećim informacijama: (i) da precizira da li je podnosilac pravno lice ili je podnosilac sam g. Vujaković u svojstvu fizičkog lica; (ii) ukoliko je podnosilac zahteva pravno lice, u tom slučaju treba da u zahtevu precizira naziv preduzeća kao pravno lice i dostavi važeće punomoćje za zastupanje; i (iii) da precizira predmet koji je u toku postupka pred Osnovnim sudom, a za koji postupak navodi da predstavlja prekomerno dug sudski postupak.
8. Dana 21. aprila 2022. godine, usled nedostavljanja odgovora od strane g. Vujakovića, Sud mu je putem pošte i elektronske pošte, poslao ponovljen zahtev za dopunu zahteva KI03/22.
9. Dana 26. aprila 2022. godine, g. Vujaković je putem elektronske pošte dostavio informacije koje je tražio Sud. G. Vujaković je u svom odgovoru precizirao da podnosi svoj zahtev Sudu u ime preduzeća "EPS TRGOVINA" i da je u svojstvu direktora ovog preduzeća po njegovom statutu ovlašćen da zastupa to preduzeće u postupcima pred sudovima.
10. Dana 6. maja 2022. godine, Sud je obavestio Osnovni sud o zahtevu podnosioca zahteva i poslao mu i kopiju zahteva.

11. Dana 30. maja 2022. godine, Sud je poslao Osnovnom sudu zahtev da u roku od sedam (7) dana dostavi informacije u vezi sa postupkom koji se vodi od dana registrovanja predmeta [A. br. 695/2021] u tom sudu. Sud nije dobio odgovor od Osnovnog suda u određenom roku od sedam dana i sledstveno Sud je uputio predsednici Osnovog suda u Prištini ponovljeni zahtev od 30. maja 2022. godine.
12. Dana 6. jula 2022. godine, Sud je primio traženi odgovor od Osnovnog suda.
13. Dana 29. septembra 2022. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

### **Pregled činjenica**

14. Dana 17. decembra 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo Kosovskoj agenciji za registraciju biznisa (u daljem tekstu: KARB) pri Ministarstvu trgovine (u daljem tekstu: MTI) zahtev za registraciju preduzeća "EPS TRGOVINA" d.o.o. sa sedištem u Severnoj Mitrovici. Na osnovu njegovog zahteva koji je podneo Sudu, podnosilac zahteva navodi da je preduzeće "EPS TRGOVINA" d.o.o. sestrinska firma preduzeća "Elektroprivreda Srbije" sa sedištem u Beogradu, Republika Srbija.
15. Dana 24. decembra 2020. godine, KARB je cirkularnim pismom [br. 894] dostavljenim preporučenom poštom odbio zahtev podnosioca zahteva kao nepotpun, sa sledećim obrazloženjem:
  - *Nepotpuna prijava za registraciju preduzeća u kojoj naziv društva i zahtevana delatnost 8299 nisu u skladu sa Briselskim sporazumom;*
  - *Nedostaje odluka o osnivanju društva "ESP Trgovina" D.O.O.;*
  - *Statut treba da bude zasnovan na Zakonu br. 06/L-016 o poslovnim društvima, i*
  - *Akt o ustanovljavanju nije u dokumentaciji;*
  - *Adresa vlasnika mora biti usklađena kako u obrascu prijave, tako i u statutu, kao druge greške u obrascu prijave.**Stoga, zarad podnošenja prijave preporučujemo da se dopuni potrebna dokumentacija koja je navedena prema Briselskom sporazumu, kao i na osnovu Zakona br. 06/L-016 o poslovnim društvima Republike Kosovo.*
16. Dana 26. januara 2021. godine, podnosilac zahteva je protiv cirkularnog pisma [br. 894] KARB-a od 24. decembra 2020. godine, putem pošte dostavio svoju žalbu generalnoj direktorki KARB-a zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene odredaba materijalnog prava i neprimenjivanja odredbi o službenoj upotrebi jezika. U vezi sa poslednje pomenutim, podnosilac zahteva je precizirao da je prekršen član 5. [Jezici] Ustava iz razloga što mu, kako navodi, odgovor KARB-a od 24. decembra 2020. godine nije uručen na srpskom jeziku.
17. Dana 25. februara 2021. godine, generalna direktora KARB-a je odlukom [br. 191] odbila žalbu podnosioca zahteva kao neblagovremenu, utvrdivši da podnosilac zahteva nije iskoristio rok od trideset (30) dana koji je predviđen stavom 2. člana 47. [Žalbeni postupak] Zakona br. 06/L-016 o poslovnim društvima (u daljem tekstu: Zakon o poslovnim društvima). Prema obrazloženju koje je KARB izneo u toj odluci, podnosilac zahteva je cirkularno pismo KARB-a od 24. decembra 2020. godine primio 28. decembra 2020. godine, dok je KARB njegovu žalbu protiv tog cirkularnog pisma primio 12. februara 2021. godine. U nastavku odluke od 25. februara 2021. godine utvrđeno je da se protiv te odluke može uložiti žalba u roku od trideset (30) dana Komisiji za razmatranje prigovora i žalbi pri MTI-u.

18. Dana 9. marta 2021. godine, podnosilac zahteva je protiv gore navedene odluke generalne direktorke KARB-a od 25. februara 2021. godine uložio žalbu Komisiji za razmatranje prigovora i žalbi pri MTI-u (u daljem tekstu: Komisija za razmatranje prigovora i žalbi) zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primene odredbi materijalnog prava i neprimenjivanja odredbi o službenoj upotrebi jezika.
19. Dana 16. marta 2021. godine, Komisija za razmatranje prigovora i žalbi je odlukom [br. 2224]: (i) odbila žalbu podnosioca zahteva i utvrdila da je njegova žalba koja je primljena u KARB-u dana 12. februara 2021. godine podneta van zakonom propisanog roka; i (ii) potvrdila odluku generalne direktorke KARB-a od 25. februara 2021. godine.
20. Dana 29. marta 2021. godine, podnosilac zahteva je protiv odluke [br. 2224] Komisije za razmatranje prigovora i žalbi od 16. marta 2021. godine podneo upravnu tužbu Osnovnom sudu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene odredbi materijalnog prava.
21. Dana 26. jula 2021. godine, podnosilac zahteva je podneo Osnovnom sudu "urgenciju" za donošenje sudske odluke povodom njegove tužbe podnete 29. marta 2021. godine.
22. Dana 1. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva je ponovo podneo Osnovnom sudu urgenciju za donošenje sudske odluke povodom njegove tužbe podnete 29. marta 2021. godine.
23. Dana 1. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Sudskom savetu Kosova (u daljem tekstu: SSK). Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi naveo da uprkos tužbi i "urgencijama" koje je podnosio Osnovnom sudu, taj sud nije preduzeo nijednu radnju, usled čega je povređeno njegovo pravo na suđenje u razumnom roku.
24. Dana 1. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva je takođe uložio žalbu i Instituciji ombudsmana osporavajući rad KARB-a, Komisije za razmatranje prigovora i žalbi i Osnovnog suda. Podnosilac zahteva je naveo: (i) da je KARB odbio registraciju delatnosti pod šifrom 3514-trgovina električnom energijom; (ii) da je Komisija za razmatranje prigovora i žalbi pogrešno utvrdila činjenično stanje u pogledu rokova za podnošenje žalbi; i (iii) da postupak pred Osnovnim sudom povodom razmatranja njegove tužbe pred tim sudom predstavlja prekomerno dug postupak.
25. Dana 16. decembra 2021. godine, Institucija ombudsmana je obavestila podnosioca zahteva da je u skladu sa članom 21. [Postupak nakon prijema žalbe] stav 1. podstav 1.2 Zakona br. 05/L-019 o Narodnom advokatu, odlučila da prihvati njegovu žalbu i da shodno tome pokrene istragu o eventualnim povredama ljudskih prava.

### **Navodi podnosioca zahteva**

26. Podnosilac u svom zahtevu navodi povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP kao rezultat toga što Osnovni sud nije doneo odluku u razumnom vremenskom roku. U vezi sa ovim navodom, podnosilac zahteva takođe navodi i povredu člana 22. Ustava.
27. Sud ukazuje na to da podnosilac u svom zahtevu navodi:
  - (i) Predugo trajanje postupka povodom tužbe koju je preduzeće "Elektroprivreda Srbije" podnelo Osnovnom sudu 8. juna 2017. godine. U vezi ovog navoda, podnosilac zahteva je dostavio samo kopiju tužbe podnete 8. juna 2017. godine;

- (ii) Predugo trajanje postupka povodom njegove tužbe podnete Osnovnom sudu, dana 29. marta 2021. godine, u ime kompanije „EPS Trgovina“.
28. Podnosilac u svom zahtevu precizira da je zahtev za registraciju njegovog preduzeća koji je podnet KARB-u povezan sa sporazumima u oblasti energetike koji su u okviru dijaloga između Prištine i Beograda uz posredovanje Evropske unije postignuti 8. septembra 2013. godine.
29. Podnosilac zahteva je u svom zahtevu precizirao sledeće: *“Osnovni cilj podnošenja ovog Zahteva je da se prekine sa kršenjem Ustavom zagarantovanih prava, odnosno da se Osnovnom sudu u Prištini - Departmanu za upravna pitanja, naloži od strane Ustavnog suda da preduzme adekvatne radnje. S tim u vezi, potrebno je da imenovani sud za početak zakaže ročište povodom podnetih tužbi, da sprovede postupak u skladu sa važećim zakonodavstvom i donese meritornu odluku”*.

### **Odgovor Osnovnog suda**

30. Kao što je gore navedeno, Osnovni sud je 6. jula 2022. godine dostavio odgovor na zahtev Suda od 22. juna 2022. godine, koji se odnosio na postupak koji se odvijao od dana registracije predmeta [A. br. 695/2021] u tom sudu, u kome se kaže:

*„[...] predmet A.br. 695/2021 je primljen u Osnovnom sudu u Prištini, Departman za upravna pitanja dana 29.03.2021 i dodeljen za razmatranje i odlučivanje sudiji [...]. U vezi sa preduzetim radnjama u ovom predmetu, sudija predmeta izjavila da još nije preduzela radnje po ovom pravnom pitanju pošto prilikom postupanja u upravnim predmetima ista postupa po principu starosti predmeta – status starosti predmeta. To znači da je sudija predmeta opterećena velikim brojem predmeta slične ili različite prirode koji su primljeni i registrovani ranije od predmeta A.br.695/2021, stoga, obaveštavamo vas da će se isti razmatrati i biti odlučeni prema redosledu prijema i registracije, o čemu će stranka biti obaveštena redovnim sudskim pozivom“*.

### **Relevantne ustavne i zakonske odredbe**

#### **USTAV REPUBLIKE KOSOVO**

##### **Član 31.**

##### **[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

- 1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
- 3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.*
- 4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.*
- 5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.*

6. *Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.*
7. *Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.*

**Evropska konvencija o ljudskim pravima [usvojena 4. novembra 1950.  
godine od strane Saveta Evrope]**

**Član 6.  
[Pravo na pravično suđenje]**

1. *Svako, [...], ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku [...].*

**ZAKON br. 06/L-016 O POSLOVNIM DRUŠTVIMA**

**Član 47.  
Žalbeni postupak**

1. *Svaka osoba koja smatra da KARP ili neki službenik zaposlen u KARP-u, nije ispunio uslove predviđene ovim zakonom, uključujući i ne poštovanje odgovarajućih članova o administrativnoj prirodi registracije, može podneti žalbu u roku od trideset (30) dana u prvom administrativnom stepenu, opštem direktoru KARP-a koji donosi odluku o žalbi u roku od petnaest (15) dana od dana podnošenja žalbe.*
2. *Ukoliko generalni direktor ne razmotri žalbu u prvom stepenu ili odlukom odbije ovu žalbu u roku od petnaest (15) dana, u tom slučaju podnosilac žalbe u roku od trideset (30) dana od primanja odluke može da podnese žalbu Komisiji za razmatranje žalbi povodom registracije preduzeća koja se osniva odlukom Ministarstva.*
3. *Komisija za razmatranje žalbi povodom registracije preduzeća u okviru ministarstva je ovlašćena i nadležna za razmatranje i donošenje drugostepene administrativne žalbe u roku od petnaest (15) dana od njenog podnošenja.*
4. *Ukoliko Komisija za razmatranje žalbi povodom registracije preduzeća usvoji žalbu, podnosilac drugostepene administrativne žalbe, u tom slučaju će on tražiti od opšteg direktora KARP-a da preduzme odgovarajuće postupke za ispravku administrativne povrede.*
5. *Ukoliko Komisija za razmatranje žalbi povodom registracije preduzeća odbije žalbu stranke ili ne odgovori na žalbu u roku od petnaest (15) dana od podnošenja žalbe, podnosilac žalbe može istu uputiti nadležnom sudu u skladu sa zakonom na snazi o administrativnom sukobu.*
6. *Za sva pitanja u vezi sa administrativnim zabranama koja nisu regulisana ovim zakonom, primenjuju se odgovarajuće odredbe zakona na snazi o administrativnim procedurama.*

**Ocena prihvatljivosti zahteva**

31. *Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovníkom.*

32. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, kojima je utvrđeno:

Član 113.  
[Jurisdikcija i ovlašćene strane]

*“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

*[...]*

*7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*

33. Sud se poziva i na stav 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, kojim je utvrđeno da: *“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.*
34. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac zahteva, u svojstvu pravnog lica, odnosno preduzeća “EPS TRGOVINA” ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede svojih osnovnih prava i sloboda, koja važe kako za pojedince, tako i za pravna lica (vidi slučaj Suda KI41/09, podnosilac zahteva *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).
35. Sud se takođe poziva i na uslove prihvatljivosti koji su predviđeni Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost zahteva] i 49. [Rokovi] Zakona, koji predviđaju:

Član 47.  
[Individualni zahtevi]

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*

*2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48.  
[Tačnost podneska]

*“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.*

Član 49.  
[Rokovi]

*“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.*

***I. Povodom navoda o predugom trajanju postupka u Osnovnom sudu koji se odnosi na preduzeće “Elektroprivreda”***

36. Sud podseća da podnosilac u svom zahtevu navodi da tužba koju je Osnovnom sudu 8. juna 2017. godine podnelo preduzeće "Elektroprivreda Srbije" predstavlja povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a kao rezultat predugog trajanja postupka pred tim sudom.
37. Povodom ovog navoda, Sud podseća da je nakon podnošenja zahteva od strane g. Vujakovića, tražio od istog: (i) da precizira svoj zahtev i da, u slučaju da je podnosilac zahteva pravno lice, dostavi i punomoćje za zastupanje; i (ii) da precizira predmet u Osnovnom sudu za koji tvrdi da predstavlja prekomerno dug postupak.
38. Kao rezultat svog zahteva, Sud primećuje da je na osnovu odgovora koji je dostavljen Sudu 26. aprila 2022. godine precizirano da se zahtev podnosi u ime preduzeća "EPS TRGOVINA" sa zastupnikom Milanom Vujakovićem kao direktorom tog preduzeća. Što se pak tiče preduzeća "Elektroprivreda Srbije", za koje on navodi da je sestrinska firma podnosioca zahteva, isti nije dostavio punomoćje za zastupanje, kao ni relevantnu dokumentaciju koja se odnosi na postupak po upravnoj tužbi pred Osnovnim sudom.
39. Stoga, na osnovu napred navedenog, Sud smatra da u pogledu navoda o prekomernoj dužini postupka povodom tužbe podnete u ime preduzeća "Elektroprivreda Srbije", g. Vujaković nije strana koja je ovlašćena za zastupanje preduzeća "Elektroprivrede Srbije".
40. Shodno tome, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca koji se tiče navoda o prekomernoj dužini postupka povodom tužbe podnete u ime preduzeća "Elektroprivreda Srbije" neprihvatljiv, kako je utvrđeno stavom 1. člana 113. Ustava u vezi sa stavom 4. člana 21. Ustava.

## ***II. Povodom navoda o predugom trajanju postupka povodom tužbe koju je podneo podnosilac zahteva-predmet [A. br. 695/2021]***

41. Sud podseća da je podnosilac zahteva u svom odgovoru precizirao da tvrdi prekomernu dužinu postupka povodom razmatranja njegove tužbe protiv odluke Komisije za razmatranje prigovora i žalbi, koja je podneta Osnovnom sudu 29. marta 2021. godine, a registrovana u tom sudu pod brojem [A. br. 695/2021].
42. Povodom ovog navoda, podnosilac zahteva precizira da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
43. U kontekstu ustavnih i zakonskih kriterijuma, Sud podseća da podnosilac zahteva, u svojstvu pravnog lica, ima pravo da podnese ustavnu žalbu, pozivajući se na navodne povrede svojih osnovnih prava i sloboda, koja važe kako za pojedince tako i za pravna lica.
44. U smislu poslednje navedenog, pozivajući se konkretno na pitanje punomoćja za zastupanje, ističe da je na osnovu člana 24. Statuta preduzeća "EPS TRGOVINA" d.o.o.: *"Milan Vujaković, prvoimenovani direktor Društva iz člana 17. stav 6. ovog Statuta, ovlašćen da preduzima sve pravne radnje koje su neophodne za registraciju Društva i stvaranje uslova za početak rada Društva, uključujući i podnošenje prijave za registraciju osnivanja Društva i pribavljanje drugih potrebnih dokumenata, saglasnosti i dozvola neophodnih za početak rada i obavljanje delatnosti"*.
45. S druge strane, u kontekstu (ii) iscrpljivanja pravnih sredstava koje je utvrđeno članom 113. (7) Ustava i članom 47. Zakona; i (ii) podnošenja zahteva u roku koji je utvrđen članom 49. Zakona, Sud podseća da se predmet podnosioca zahteva još uvek razmatra od strane Osnovnog suda i da isti ne osporava nijedan konkretan akt javnih organa, već



samo dužinu trajanja postupka u vezi sa suđenjem u njegovom predmetu u razumnom roku.

46. Nadalje, povodom njegovog navoda o neresavanju njegovog predmeta u razumnom vremenskom roku, zagarantovanom stavom 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP, Sud dalje utvrđuje da je podnosilac zahteva precizirao svoj zahtev na način propisan članom 48. Zakona.
47. Sud će dalje takođe oceniti da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijum utvrđen stavom 2. pravila 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, koji propisuje da:
- "(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju".*
48. Na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao "očigledno neosnovan" u celini ili samo u odnosu na neki konkretan navod koji zahtev može da sadrži. U tom smislu, bilo bi tačnije kada bi se o istima govorilo kao o "očigledno neosnovanim navodima". Ovi poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a mogu svrstati u četiri posebne grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi "četvrtog stepena"; (ii) navodi koje karakteriše "jasno ili očigledno odsustvo povrede"; (iii) "nepotkrepljeni ili neobrazloženi" navodi; i na kraju, (iv) "haotični ili nategnuti" navodi. Ovaj koncept neprihvatljivosti na osnovu zahteva ocenjenog kao "očigledno neosnovan", i specifičnosti četiri gore navedene kategorije navoda kvalifikovanih kao "očigledno neosnovani" koje su razvijene sudskom praksom ESLJP-a, Sud je usvojio i u svojoj sudskoj praksi, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve KI40/20 sa podnosiocem *Sadik Gashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. januara 2021. godine; KI163/18, sa podnosiocem *Kujtim Lleshi*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. juna 2020. godine; i KI21/21, sa podnosiocem *Asllan Meka*, rešenje o neprihvatljivosti od 28. aprila 2021. godine).
49. Sud dalje primećuje da će gore pomenuti navod podnosioca zahteva o prekomernoj dužini postupka koji se sprovodi pred Osnovnim sudom od 29. marta 2021. godine razmotriti sa stanovišta prava zagarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, primenivši pri tom i načela i kriterijume ustanovljene sudskom praksom ESLJP-a, u kom slučaju je Sud, u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava dužan da tumači "Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom [...] u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".
50. U vezi sa pravom na donošenje odluka u razumnom roku, Sud se poziva na stav 2. člana 31. Ustava i stav 1. člana 6. EKLJP, kojima je utvrđeno:

*Član 31.*

*[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]*

*"[...]*

*2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama [...] u razumnom roku [...]"*

*Član 6.*

*(Pravo na pravično suđenje)*

*"1. Svako, [...], ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku..."*

51. Kako bi ocenio osnovanost navoda podnosioca zahteva u vezi sa povredama ustavnih prava i sloboda koja se odnose na presuđivanje predmeta u razumnom roku, Sud će uzeti u obzir načela i kriterijume ustanovljene sudskom praksom ESLJP-a, i potvrđene i sudskom praksom samog Suda. Shodno tome, Sud će prilikom razmatranja navoda podnosioca zahteva uzeti u obzir: (i) utvrđivanje perioda trajanja postupka u celini pred nadležnim sudom, odnosno Osnovnim sudom; (ii) relevantna načela u pogledu dužine trajanja postupaka; i (iii) razumnost dužine trajanja postupaka pred Osnovnim sudom.

**(i) Period koji se uzima u obzir**

52. Sud je, pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a i na svoju sudsku praksu, ocenio da računanje dužine trajanja postupaka počinje u trenutku kada se nadležni sud pokrene na zahtev stranaka radi utvrđivanja navodnog prava ili legitimnog interesa (vidi predmete ESLJP-a *Erkner i Hofauer protiv Austrije*, br. 9616/81, presuda od 23. aprila 1987. godine, stav 64; i *Poiss protiv Austrije*, br. 9816/82, presuda od 23. aprila 1987. godine, stav 50). Ovaj proces se smatra okončanim donošenjem pravosnažne sudske odluke od strane poslednje nadležne sudske instance (vidi predmet ESLJP-a *Eckle protiv Savezne Republike Nemačke*, br. 8130/78, presuda od 15. jula 1982. godine, stav 74 i slučajeve Suda KI177/19, podnosilac *NNT "Sokoli"*, presuda od 16. aprila 2019. godine, stav 98 i slučaj KI183/21, podnosilac *Ejup Koci*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. marta 2022. godine, stav 74).
53. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva, dana 29. marta 2021. godine, podneo Osnovnom sudu upravnu tužbu protiv odluke Komisije za razmatranje prigovora i žalbi od 16. marta 2021. godine, dok je svoj zahtev podneo Sudu 5. januara 2022. godine. Sledstveno tome, Sud primećuje da period koji treba uzeti u obzir iznosi deset (10) meseci i dvadeset četiri (24) dana.

**(ii) Relevantna načela**

54. Sud pre svega naglašava da se na osnovu konsolidovane sudske prakse ESLJP-a, koja se takođe odražava i u dosadašnjoj sudskoj praksi Suda, razumnost dužine trajanja postupka mora procenjivati u svetlu okolnosti predmeta uzimajući u obzir kriterijume ustanovljene sudskom praksom ESLJP-a, odnosno kriterijume koji se odnose na: (a) složenost predmeta; (b) ponašanje stranaka u postupku; (c) ponašanje nadležnog suda ili drugih javnih vlasti; kao i (d) važnost onoga što se za podnosioca dovodi u pitanje u sporu (vidi predmete ESLJP-a *Mikulić protiv Hrvatske*, br. 53176/99, presuda od 7. februara 2002. godine, stav 38; *Frydlander protiv Francuske*, br. 30979/96, presuda od 27. juna 2000. godine, stav 43; i *Sürmeli protiv Nemačke*, br. 75529/01, presuda od 8. juna 2006. godine, stav 128; i vidi, takođe, slučajeve Suda KIO7/15, podnosilac *Shefki Zogiani*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. septembra 2016. godine, stavovi 53-62; KI23/16, podnosilac *Qazim Bytyqi i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. maja 2017. godine, stav 58; KI18/18, podnosilac *Isuf Musliu*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. juna 2018. godine, stav 43; KI13/19, podnosilac *Fevzi Hajdari*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. juna 2019. godine, stavovi 65-72; KI177/19, podnosilac *NNT "Sokoli"*, gore citiran, stav 96-106; KI104/20, podnosilac *Ejup Koci*, rešenje o neprihvatljivosti od 22. marta 2021. godine, stav 46; KI135/20, podnositeljka *Hava Behxheti*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. decembra 2020. godine, stavovi 39-54 i KI183/21, podnosilac *Ejup Koci*, gore citiran, stav 85).

**(iii) Analiza razumnosti vremenskog trajanja postupka**

55. Kako je i prethodno izloženo, Sud ukazuje da je podnosilac zahteva podneo svoju tužbu Osnovnom sudu 29. marta 2021. godine. Sledom toga, da bi utvrdio da li postupak koji je sproveden pred Osnovnim sudom predstavlja prekomerno dug postupak, Sud mora uzeti u obzir sledeće faktore: (a) složenost predmeta; (b) ponašanje podnosioca zahteva;

(c) ponašanje nadležnih sudskih organa; i (d) važnost onoga što se za podnosioca dovodi u pitanje u sporu.

56. Sud ponavlja da se suština ovog slučaja sastoji u činjenici da je podnosilac zahteva, dana 17. decembra 2020. godine, podneo KARB-u zahtev za registraciju svog preduzeća. Dana 24. decembra 2021. godine, KARB je cirkularnim pismom [br. 894] obavestio podnosioca zahteva da je njegov zahtev za registraciju njegovog preduzeća nepotpun. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je 26. januara 2021. godine, protiv cirkularnog pisma KARB-a od 24. decembra 2020. godine uložio žalbu generalnoj direktorki KARB-a. Ova je, na osnovu člana 47. Zakona o poslovnim društvima, odlukom [br. 2224] od 25. februara 2021. godine, odbila žalbu podnosioca zahteva kao neblagovremenu. Dana 9. marta 2021. godine, protiv odluke od 25. februara 2021. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Komisiji za razmatranje prigovora i žalbi, a ova je 16. marta 2021. godine potvrdila da je žalba protiv cirkularnog pisma KARB-a od 24. decembra 2020. godine podneta generalnoj direktorki KARB-a bila neblagovremena. Iz tog razloga je podnosilac zahteva, dana 29. marta 2021. godine, protiv odluke Komisije za razmatranje prigovora i žalbi podneo upravnu tužbu Osnovnom sudu, a ovaj je registrovao njegovu tužbu pod brojem [A. br. 695/2021]. Nakon svoje tužbe, podnosilac zahteva je podneo Osnovnom sudu i dve "urgencije" za donošenje odluke povodom njegove tužbe, i to 26. jula 2021. godine i 1. decembra 2021. godine, respektivno.

(a) Složenost predmeta

57. Kada je u pitanju složenost predmeta, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a i sudsku praksu Suda kroz koje je istaknuto da se složenost predmeta može odnositi kako na činjenična, tako i na pravna pitanja, ali se takođe može odnositi i na činjenicu da je u postupak uključeno nekoliko stranaka ili na određeni broj dokaza koji se moraju ispitati pred redovnim sudovima (vidi, *mutatis mutandis*, predmete ESLJP-a *Katte Klitsche de la Grange protiv Italije*, br. 21/1993/416/495, presuda od 19. septembra 1994. godine, stav 55; *H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 9580/81, presuda od 7. februara 2002. godine, stav 72; *Humen protiv Poljske*, br. 26614/95, presuda od 15. oktobra 1999. godine, stav 63; vidi, slučajeve Suda KI18/18, podnosilac *Isuf Musliu*, gore citiran, stav 45; i KI104/20, podnosilac *Ejup Koci*, gore citiran, stav 48).
58. Sud ocenjuje da se razmatranje njegove tužbe sastoji u ispitivanju utvrđivanja činjeničnog stanja koje se odnosi na blagovremenost njegove žalbe protiv cirkularnog pisma KARB-a od 24. decembra 2020. godine. Inače, podnosilac zahteva u svojoj tužbi pred Osnovnim sudom i svom zahtevu podnetom Sudu, naglašava da je registracija preduzeća povezana sa sporazumima u oblasti energetike koji su u okviru dijaloga između Prištine i Beograda uz posredovanje Evropske unije postignuti 8. septembra 2013. godine.

(b) Ponašanje podnosioca zahteva

59. Sud smatra da ponašanje podnosioca predstavlja objektivnu činjenicu koja se ne može pripisati sudovima i koja se mora uzeti u obzir prilikom utvrđivanja da li su postupci trajali duže od razumnog roka, zagarantovanog stavom 2. člana 31. Ustava i stavom 2. člana 6. EKLJP (vidi u tom smislu predmete ESLJP-a *McFarlane protiv Irske*, br. 31333/06, presuda od 10. septembra 2010. godine, stav 148; *Eckle protiv Nemačke*, br. 8130/78, presuda od 15. jula 1982. godine, stav 82; vidi, takođe, predmet Suda KI07/15, sa podnosiocem *Shefki Zogiani*, gore citiran, stav 55).
60. Kada je u pitanju ponašanje podnosioca zahteva, Sud primećuje da je podnosilac zahteva nakon zahteva za registraciju preduzeća kod KARB-a i njegovih podnesaka generalnoj direktorki KARB-a i Komisiji za razmatranje prigovora i žalbi, tačnije 29. marta 2021. godine, podneo upravnu tužbu Osnovnom sudu. Nakon svoje tužbe podnete Osnovnom

sudu, podnosilac zahteva je istom sudu, dana 26. jula 2021. i 1. decembra 2021. godine, podneo i dve urgencije za rešavanje, odnosno donošenje sudske odluke povodom njegove tužbe. U urgenciji koju je podneo 1. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva je, između ostalog, naveo: “[...] da je protekli rok od osam meseci bio dovoljan za meritorno odlučivanje po njegovoj tužbi u upravnom sporu, podnetoj 29.03.2021. godine, međutim, od momenta pokretanja upravnog spora do današnjeg dana nije bilo preduzetih radnji od strane nadležnog suda”.

61. Podnosilac zahteva je takođe, dana 1. decembra 2021. godine, podneo žalbu SSK-u i Instituciji ombudsmana. Podnosilac zahteva se SSK-u žalio “na rad Osnovnog suda u Prištini-Departmana za upravna pitanja”.
62. Sledstveno i na osnovu gore navedenih radnji podnosioca zahteva od dana podnošenja njegove tužbe Osnovnom sudu [29. marta 2021. godine] do dana podnošenja njegovog trenutnog zahteva Sudu [5. januara 2022. godine], Sud smatra da takve procesne radnje nisu mogle uticati na kašnjenje Osnovnog suda sa razmatranjem njegove tužbe.

(c) Ponašanje nadležnih vlasti

63. Sud naglašava principijelni stav ESLJP-a da stav 1. člana 6. EKLJP zahteva od zemalja ugovornica da svoj pravni sistem organizuju na način da nadležne vlasti postupaju u skladu sa zahtevima tog člana, uključujući i obavezu da razmatraju predmete u razumnom roku (vidi, predmet ESLJP-a *Luli i drugi protiv Albanije*, br. 64480/09 64482/09 12874/10 56935/10 3129/12, presuda od 1. aprila 2014. godine, stav 91; *Abdoella protiv Holandije*, br. 12728/87, presuda od 25. novembra 1992. godine, stav 24, *Mishgjoni protiv Albanije*, 18381/05, presuda od 7. decembra 2010. godine).
64. U nastavku, ESLJP je ustanovio da: “Metode koje je moguće razmotriti kao odgovarajuće i privremeno sredstvo uključuju rešavanje predmeta po određenom redosledu, ne samo na osnovu datuma kada su pokrenuti, već i njihovog stepena hitnosti i važnosti i, naročito, s obzirom na to šta se dovodi u pitanje za zainteresovane strane” (vidi predmet *Zimmerman i Steiner protiv Švajcarske*, br. 8737/79, presuda od 13. jula 1983. godine, stav 29).
65. Kada je u pitanju ponašanje relevantnih i nadležnih vlasti, Sud je nakon podnošenja njegovog zahteva Sudu [5. januara 2022. godine] i dopune zahteva od strane podnosioca zahteva [26. aprila 2021. godine], dana 5. maja 2022. godine, obavestio Osnovni sud o zahtevu podnosioca zahteva i od istog je 30. maja 2022. godine, i 22. juna 2022. godine, zahtevao da se informiše Sud o vođenom postupku pred Osnovnim sudom, od dana registrovanja predmeta [A. br. 695/2021] u tom sudu.
66. Osnovni sud je obavestio Sud da je nakon registracije predmeta u ovom sudu predmet dodeljen sudiji predmeta, koja je: „u vezi sa preduzetim radnjama u ovom predmetu, [...] izjavila da još nije preduzela radnje po ovom pravnom pitanju pošto prilikom postupanja u upravnim predmetima ista postupa po principu starosti predmeta – status starosti predmeta. To znači da je sudija predmeta opterećena velikim brojem predmeta slične ili različite prirode koji su primljeni i registrovani ranije od predmeta A.br.695/2021, stoga, obaveštavamo vas da će se isti razmatrati i biti odlučeni prema redosledu prijema i registracije, o čemu će stranka biti obavestena redovnim sudskim pozivom“.
67. Na osnovu poslednje navedenog proizilazi da Osnovni sud, osim registracije predmeta i imenovanja sudije u ovom predmetu još nije preduzeo neku drugu procesnu radnju koja bi podrazumevala i obaveštavanje podnosioca zahteva o razmatranju njegove tužbe na

ročištima zakazanim od strane tog suda. Međutim, Sud naglašava da redovni sudovi imaju u vidu ustavnu i zakonsku obavezu da okončaju predmete u razumnom roku.

68. Na osnovu napred navedenog, a uzimajući u obzir vremenski period od manje od godinu dana tokom kojeg se upravna tužba podnosioca zahteva nalazi u postupku pred Osnovnim sudom, Sud ne može smatrati da se isti pokazao pasivnim prilikom razmatranja tužbe podnosioca zahteva.

*(d) Važnost onoga što se za podnosioca dovodi u pitanje u sporu*

69. Kada je u pitanju kriterijum koji se tiče onoga što se za podnosioca dovodi u pitanje u sporu, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a koja objašnjava da jedna kategorija predmeta zahteva posebnu ekspeditivnost u rešavanju. Prema toj praksi, primeri koji zahtevaju posebnu revnost i prioritarno rešavanje su predmeti koji se odnose na građanski status i poslovnu sposobnost, predmeti u kojima se radi o starateljstvu nad decom i odnosu između roditelja i dece, sporovima iz radnog odnosa, predmeti podnosilaca koji boluju od “neizlečive bolesti” i imaju “kraći očekivani životni vek”, kao i predmeti koji se odnose na pravo na obrazovanje (vidi predmete ESLJP-a *Bock protiv Nemačke*, br. 11118/84, presuda od 21. februara 1989. godine, stav 49; *Laino protiv Italije*, br. 33158/96, presuda od 18. februara 1999. godine, stav 18, *Mikulić protiv Hrvatske, gore citiran*, stav 44; *Hokkanen protiv Finske*, br. 19823/92, presuda od 23. septembra 1994. godine, stav 72; *Niederböster protiv Nemačke*, br. 39547/98, presuda od 27. maja 2003. godine, stav 39; *Frydlender protiv Francuske, gore citiran*, stav 45; *Vocaturu protiv Italije*, br. 11891/85, presuda od 24. maja 1991. godine, stav 17; *X protiv Francuske*, br. 18020/91, presuda od 31. marta 1992. godine, stav 47; *A. i drugi protiv Danske*, br. 20826/92, presuda od 22. januara 1996. godine, stavovi 78-81, *Oršuš i drugi protiv Hrvatske*, br. 15766/03, presuda od 16. marta 2010. godine, stav 109).
70. Pored toga, Sud ocenjuje da na osnovu konsolidovane sudske prakse ESLJP-a, pitanje koje je pokrenuo podnosilac zahteva nije pitanje koje zahteva “posebnu revnost” (*particular diligence*) kao što su to gore navedeni primeri koje je ESLJP ocenio kao kategoriju predmeta koji zahtevaju prioritarno rešavanje.
71. Sa svega napred navedenog, Sud, primenjujući gore navedena načela ustanovljena kroz sudsku praksu ESLJP-a i potvrđena kroz sudsku praksu samog Suda u okolnostima podnosioca zahteva, podseća da je isti 17. decembra 2020. godine podneo KARB-u zahtev za registraciju svog preduzeća. Nakon toga, u okviru postupaka sprovedenih u MTI-KARB, predmet podnosioca zahteva je okončan 16. marta 2021. godine, odlukom [br. 2224] Komisije za razmatranje prigovora i žalbi, koja je potvrdila da je žalba protiv cirkularnog pisma KARB-a od 24. decembra 2020. godine bila neblagovremena. Protiv odluke [br. 2224] Komisije za razmatranje prigovora i žalbi od 16. marta 2021. godine, podnosilac zahteva je 29. marta 2021. godine podneo upravnu tužbu Osnovnom sudu, čije je razmatranje još uvek u toku pred istim sudom.
72. S tim u vezi, Sud primećuje da temeljnom ocenom postupaka sprovedenih u predmetu podnosioca zahteva, a posebno onog pred Osnovnim sudom, ne proizilazi da su isti nerazumni. Konkretnije, Sud primećuje da od dana podnošenja njegove tužbe Osnovnom sudu, odnosno od 29. marta 2021. godine pa do podnošenja njegovog zahteva Sudu, to jest 5. januara 2022. godine, nije protekla ni jedna (1) godina, pa se stoga ovaj protekli period od deset (10) meseci i dvadeset četiri (24) dana ne može smatrati nerazumnim periodom u predmetu podnosioca zahteva. Pored toga, Sud takođe smatra da predmet podnosioca zahteva ne spada u kategoriju predmeta koji zahtevaju ubrzano rešavanje. U vezi sa ovim poslednjim, Sud se poziva na urgencije podnosioca zahteva, podnete 26. jula 2021. i 1. decembra 2021. godine, u kojima je, između ostalog, istakao

da je rok od tri (3) meseca, odnosno od osam (8) meseci bio dovoljan za meritorno rešavanje predmeta od strane Osnovnog suda.

73. U zaključku, Sud utvrđuje da se dužina postupka u Osnovnom sudu od samo deset (10) meseci i dvadeset četiri (24) dana povodom rešavanja predmeta [A. br. 695/2021] podnosioca zahteva ne može smatrati nerazumnom.
74. Stoga, imajući u vidu gore navedene kriterijume ustanovljene sudskom praksom ESLJP-a i potvrđene kroz sudsku praksu samog Suda u pogledu prava na suđenje u razumnom roku, zagaranovanog stavom 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP, Sud utvrđuje da je navod podnosioca zahteva u vezi sa prekomernom dužinom postupka i nerešavanjem predmeta [A. br. 695/2021] u razumnom roku, očigledno neosnovan na ustavnim osnovama usled "jasnog ili očiglednog odsustva povrede" i da se mora proglasiti neprihvatljivim u skladu sa stavom 2. pravila 39. Poslovnika.

### IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.1 i 7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (2) Poslovnika, dana 29. septembra 2022. godine, jednoglasno

### ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

**Sudija izvestilac**

  
Safet Hoxha

**Predsednica Ustavnog suda**



  
Gresa Caka-Nimani